

EUROPEJSKI INSTYTUT UNIWERSYTECKI
Centrum Roberta Schumana

Podstawowy Traktat o Unii Europejskiej

- Projekt -

Koordynatorzy

Claus-Dieter Ehlermann
Yves Mény

Protokólant

Hervé Bribosia

Członkowie Zespołu Roboczego

Armin of Bogdany
Gráinne De Búrca
Renaud Dehousse
Bruno De Witte
Luis Díez-Picazo
Jean-Victor Louis
Francis Snyder
Antonio Tizzano
Jacques Ziller

przy udziale

J. E. Ambadora Philippe de Schoutheete,
Specjalnego Doradcy P. Michel Barnier, Członka Komisji Europejskiej

© 2000 Wspólnoty Europejskie

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Powielanie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zezwolenia zabronione.

Printed in Italy, maj 2000

PODSTAWOWY TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ¹

TYTUŁ I. – PODSTAWY UNII

KLAUZULA 1: Unia Europejska

KLAUZULA 2: Zasady

KLAUZULA 3: Ogólne cele Unii

TYTUŁ II. – PRAWA PODSTAWOWE

KLAUZULA 4: Prawa podstawowe

KLAUZULA 5: Zakaz dyskryminacji

TYTUŁ III. – OBYWATELSTWO UNII

KLAUZULA 6: Obywatelstwo Unii

KLAUZULA 7: Zakaz dyskryminacji ze względu na narodowość

KLAUZULA 8: Swoboda poruszania się i przebywania

KLAUZULA 9: Prawa wyborcze

KLAUZULA 10: Ochrona dyplomatyczna

KLAUZULA 11: Petycje

KLAUZULA 12: Rzecznik Praw Obywatelskich

KLAUZULA 13: Język

KLAUZULA 14: Dostęp do dokumentów

TYTUŁ IV. – CELE I DZIAŁANIA UNII

I. W ramach Wspólnoty Europejskiej

KLAUZULA 15: Cele Wspólnoty Europejskiej

KLAUZULA 16: Subsydiarność

KLAUZULA 17: Szczera współpraca

KLAUZULA 18: Działania Wspólnoty Europejskiej

KLAUZULA 19: Unia Gospodarcza i Walutowa

KLAUZULA 20: Usługi o ogólnym interesie gospodarczym

KLAUZULA 21: Rynek Wewnętrzny

KLAUZULA 22: Swobodny przepływ towarów

KLAUZULA 23: Swobodny przepływ osób

KLAUZULA 24: Swobodny przepływ usług

KLAUZULA 25: Swobodny przepływ kapitałów i płatności

KLAUZULA 26: Warunki i ograniczenia swobodnego przepływu

KLAUZULA 27: Wspólna polityka rolna

KLAUZULA 28: Polityka w dziedzinie transportu

KLAUZULA 29: Wspólne zasady w dziedzinie konkurencji

KLAUZULA 30: Wspólna polityka handlowa

KLAUZULA 31: Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym poruszaniem się osób

KLAUZULA 32: Polityka gospodarcza

¹ Ten dokument jest projektem Podstawowego Traktatu o Unii Europejskiej. Został on przedstawiony przez Centrum Roberta Schumana przy Europejskim Instytucie Uniwersyteckim w raporcie zaadresowanym do Komisji, którego tytuł brzmi "Podstawowy Traktat dla Unii Europejskiej – Studium o reformie Traktatów. Raport przedłożony p.Romano Prodi, przewodniczącemu Komisji Europejskiej 15 maja 2000 roku".

KLAUZULA 33: Polityka pieniężna
KLAUZULA 34: Zatrudnienie
KLAUZULA 35: Polityka społeczna
KLAUZULA 36: Edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież
KLAUZULA 37: Kultura
KLAUZULA 38: Środowisko naturalne
KLAUZULA 39: Zdrowie publiczne
KLAUZULA 40: Ochrona konsumenta
KLAUZULA 41: Sieci transeuropejskie
KLAUZULA 42: Przemysł
KLAUZULA 43: Spójność gospodarcza i społeczna
KLAUZULA 44: Badania i rozwój technologiczny
KLAUZULA 45: Współpraca na rzecz rozwoju

II. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

KLAUZULA 46: Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa
KLAUZULA 47: Wspólna polityka obrony
KLAUZULA 48: Lojalność i solidarność

III. W ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

KLAUZULA 49: Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych

TYTUŁ V. – POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

KLAUZULA 50: Jednolite ramy instytucjonalne Unii
KLAUZULA 51: Rada Europejska
KLAUZULA 52: Instytucje
KLAUZULA 53: Zasady przyznawania uprawnień
KLAUZULA 54: Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny
KLAUZULA 55: Europejski Bank Inwestycyjny

I. – Parlament Europejski

KLAUZULA 56: Skład
KLAUZULA 57: Funkcje
KLAUZULA 58: Wotum nieufności
KLAUZULA 59: Głosowanie

II. – Rada

KLAUZULA 60: Skład i prezydium
KLAUZULA 61: Funkcje
KLAUZULA 62: Reprezentowanie Unii
KLAUZULA 63: Głosowanie

III. – Komisja

KLAUZULA 64: Skład
KLAUZULA 65: Mianowanie
KLAUZULA 66: Prezydium
KLAUZULA 67: Funkcje
KLAUZULA 68: Głosowanie

IV. – Trybunał Sprawiedliwości

KLAUZULA 69: Skład i mianowanie
KLAUZULA 70: Funkcje
KLAUZULA 71: Sąd Pierwszej Instancji

V. – Trybunał Obrachunkowy

KLAUZULA 72: Skład i mianowanie
KLAUZULA 73: Funkcje

VI. – Komitety Doradcze

KLAUZULA 74: Komitet Ekonomiczno-Społeczny
KLAUZULA 75: Komitet Regionów

VII. – Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny

KLAUZULA 76: Postanowienia ogólne
KLAUZULA 77: Rada Naczelna i Zarząd
KLAUZULA 78: Niezależność
KLAUZULA 79: Funkcje

VIII. – Europejski Bank Inwestycyjny

KLAUZULA 80: Postanowienia ogólne
KLAUZULA 81: Funkcje

TYTUŁ VI. – POSTANOWIENIA FINANSOWE

KLAUZULA 82: Budżet
KLAUZULA 83: Dyscyplina budżetowa
KLAUZULA 84: Interesy finansowe Wspólnoty

TYTUŁ VII. – POSTANOWIENIA O ŚCIŚLEJSZEJ WSPÓŁPRACY

KLAUZULA 85: Warunki ogólne
KLAUZULA 86: Wprowadzenie w życie ściślejszej współpracy

TYTUŁ VIII. – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

KLAUZULA 87: Kompetencje Trybunału Sprawiedliwości
KLAUZULA 88: Podstawowy Traktat i inne traktaty
KLAUZULA 89: Stowarzyszenie
KLAUZULA 90: Przystąpienie do Unii
KLAUZULA 91: Zawieszenie praw Krajów Członkowskich
KLAUZULA 92: Procedura zmieniająca
KLAUZULA 93: Obowiązki
KLAUZULA 94: Ratyfikacja i wejście w życie
KLAUZULA 95: Autentyczność

ZDECYDOWANI wyznaczyć nowy etap w procesie Integracji Europejskiej rozpoczętej ustanowieniem Wspólnot Europejskich,

PRZYWOŁUJĄC historyczne znaczenie ustania podziału kontynentu europejskiego oraz konieczność stworzenia trwałych podstaw dla budowy przyszłej Europy,

POTWIERDZAJĄC swoje przywiązanie do zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego,

POTWIERDZAJĄC swoje przywiązanie do podstawowych praw socjalnych określonych w Europejskiej karcie Społecznej podpisanej w Turynie 18 października 1961 oraz we Wspólnotowej Karcie Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników z 1989,

PRAGNĄC pogłębić solidarność między swoimi narodami w poszanowaniu ich historii, kultury oraz tradycji,

PRAGNĄC umocnić demokratyczne i skuteczne funkcjonowanie instytucji, tak aby, w jednolitych ramach instytucjonalnych, były one w stanie lepiej spełniać powierzone im zadania,

ZDECYDOWANI doprowadzić do umocnienia i konwergencji swoich gospodarek oraz ustanowić unię gospodarczą i walutową, w tym – zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu – jednolitą i stabilną walutę,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ wspierania postępu gospodarczego i społecznego swoich narodów, uwzględniając zrównoważony rozwój oraz wdrożenie rynku wewnętrznego i umocnienie spójności i ochrony środowiska, oraz prowadzenie polityk zapewniających równoczesny postęp w integracji gospodarczej jak i w innych dziedzinach,

ZDECYDOWANI ustanowić wspólne obywatelstwo dla swoich narodów,

ZDECYDOWANI wdrożyć wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa z uwzględnieniem stopniowego określenia ram dla wspólnej polityki obrony, która mogłaby prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z postanowieniami art.17, wzmacniając tym samym tożsamość i niezależność europejską w celu wspierania pokoju, bezpieczeństwa oraz postępu w Europie i na świecie,

ZDECYDOWANI ułatwić swobodne poruszanie się osób, przy zapewnieniu bezpieczeństwa swoim narodom poprzez ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu,

ZDECYDOWANI kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszej unii między narodami Europy, w której decyzje podejmowane są w jak najbliższym kontakcie z obywatelami zgodnie z zasadą subsydiarności,

MAJĄC NA UWADZE dalsze kroki, które należy podjąć na rzecz rozwoju integracji europejskiej,

PRAGNĄC aby struktury instytucjonalne Unii, a także jej zasady oraz cele, były bardziej spójne i dostępne dla obywateli oraz dla światowej Wspólnoty,

POSTANOWILI ustanowić Podstawowym Traktatem Unię Europejską oraz jej obywateli i w tym celu powołali swoich Pełnomocników :

TYTUŁ I. – PODSTAWY UNII

KLAUZULA 1. – Unia Europejska

Unia Europejska ustanowiona przez WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszej unii między narodami Europy, w której decyzje podejmowane są w sposób jak najbardziej otwarty oraz w jak najbliższym kontakcie z obywatelami.

Unia Europejska, zwana dalej „Unią”, obejmuje Wspólnoty Europejskie w uzupełnieniu o wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych. Do jej zadań należy tworzenie związków pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz ich narodami w sposób trwały i solidarny.

KLAUZULA 2: Zasady

1. Powołanie Unii opiera się na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego wspólnych dla Krajów Członkowskich.
2. Unia szanuje tożsamość narodową przynależnych Krajów Członkowskich.

KLAUZULA 3: Ogólne cele Unii

1. Unia wyznacza sobie następujące cele :
 - promowanie gospodarczego i społecznego rozwoju oraz wysokiego poziomu zatrudnienia, oraz osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju, w szczególności poprzez utworzenie obszaru bez wewnętrznych granic, umocnienie spójności gospodarczej i społecznej oraz poprzez ustanowienie unii gospodarczej i walutowej zwieńczonej wprowadzeniem jednolitej waluty, zgodnie z postanowieniami Traktatów;
 - zapewnienie swojej tożsamości na arenie międzynarodowej, w szczególności poprzez wdrożenie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z uwzględnieniem stopniowego określania ram dla wspólnej polityki obrony, która może prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z postanowieniami klauzuli 47;
 - umocnienie ochrony praw i interesów obywateli przynależnych Państw Członkowskich poprzez wprowadzenie obywatelstwa Unii;
 - zachowanie i rozwój Unii jako przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której, przy zastosowaniu odpowiednich środków, zapewnione jest

swobodne poruszanie się osób z uwzględnieniem kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji oraz zapobiegania i zwalczania przestępczości;

- zachowanie całego dorobku wspólnotowego oraz opieranie się na nim przy uwzględnieniu, w jakim stopniu wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa oraz współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych wymaga jego przejrzenia w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów oraz instytucji Wspólnoty;

Cele Unii określa się jako postanowienia niniejszego Traktatu zgodnie z warunkami i harmonogramem w nim przewidzianymi w poszanowaniu zasady subsydiarności określonej w klauzuli 16.

2. Unia zapewnia sobie wszelkie konieczne środki dla osiągnięcia swoich celów oraz prowadzenia swoich polityk.

TYTUŁ II. – PRAWA PODSTAWOWE

KLAUZULA 4: Prawa podstawowe

Unia szanuje prawa podstawowe zapewnione przez Europejską Konwencję Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podpisaną w Rzymie 4 listopada 1950 oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla Państw Członkowskich a także z ogólnych zasad prawa wspólnotowego.

KLAUZULA 5: Zakaz dyskryminacji

Rada może podjąć stosowne działania w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, przynależność rasową lub etniczną, religię lub wyznanie, upośledzenie, wiek lub orientację seksualną, zgodnie z artykułem 13 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

TYTUŁ III. – OBYWATELSTWO UNII

KLAUZULA 6: Obywatelstwo Unii

1. Ustanawia się obywatelstwo Unii. Obywatel Unii jest każda osoba posiadająca narodowość Państwa Członkowskiego. Obywatelstwo Unii uzupełnia obywatelstwo narodowe, nie zastępując go jednak.

Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w Traktatach.

2. Na podstawie sprawozdania, o którym mowa w artykule 22 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, i bez uszczerbku dla innych postanowień wymienionego Traktatu, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może uchylać przepisy w celu wzmocnienia lub uzupełnienia praw przewidzianych w niniejszym tytule, których przyjęcie zaleca się Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 7: Zakaz dyskryminacji ze względu na narodowość

W zakresie zastosowania Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz bez uszczerbku dla wszystkich szczegółowych postanowień w nim przewidzianych, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na narodowość.

Rada, zgodnie z artykułem 12 wymienionego Traktatu, może przyjąć postanowienia w celu zakazania takiej dyskryminacji.

KLAUZULA 8: Swoboda poruszania się i przebywania

Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego poruszania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków przewidzianych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz w postanowieniach przyjętych w celu jego wykonania.

Rada może przyjąć postanowienia ułatwiające wykonywanie praw określonych w ustępie 1 zgodnie z postanowieniami artykułu 18 wymienionego Traktatu.

KLAUZULA 9: Prawa wyborcze

1. Każdy obywatel Unii zamieszkały w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w Państwie Członkowskim, które zamieszkuje, na takich samych zasadach, jak obywatele tego Państwa.

Bez uszczerbku dla postanowień klauzuli 56 ustęp 2 oraz postanowień wydanych w celu jej wykonania, każdy obywatel Unii zamieszkały w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, które zamieszkuje, na takich samych zasadach, jak obywatele tego Państwa.

Prawo wyborcze określone w niniejszym ustępie będzie wykonywane z zastrzeżeniem szczegółowych regulacji ustalonych przez Radę na mocy artykułu 19 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Partie polityczne na szczeblu europejskim mają znaczenie jako czynnik integracji z Unią. Przyczyniają się one do kształtowania światopoglądu europejskiego oraz do wyrażania politycznej woli obywateli Unii.

KLAUZULA 10: Ochrona dyplomatyczna

Każdy obywatel Unii korzysta, na terytorium państwa trzeciego, gdzie Państwo Członkowskie, którego jest obywatelem, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej lub konsularnej pozostałych Państw Członkowskich, na tych samych warunkach, jak obywatele tego Państwa. Państwa Członkowskie ustanawiają między sobą niezbędne zasady oraz podejmują rokowania międzynarodowe wymagane do zapewnienia tej ochrony.

KLAUZULA 11: Petycje

Wszyscy obywatele Unii, a także osoby fizyczne lub prawne zamieszkałe lub posiadające statutową siedzibę w Kraju Członkowskim mają prawo, indywidualnie bądź wspólnie z innymi obywatelami lub osobami, kierowania petycji do Parlamentu Europejskiego w sprawach objętych zakresem działań Wspólnoty, które dotyczą ich bezpośrednio.

KLAUZULA 12: Rzecznik Praw Obywatelskich

Każdy obywatel Unii, a także każda osoba fizyczna lub prawna zamieszkała lub posiadająca statutową siedzibę w Kraju Członkowskim może zwracać się do Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do odbierania skarg dotyczących niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji lub organów wspólnotowych z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu Pierwszej Instancji sprawujących swoje funkcje sądowe.

KLAUZULA 13: Język

Każdy obywatel Unii, w ramach Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, może zwrócić się pisemnie do Parlamentu Europejskiego oraz jego Rzecznika Praw Obywatelskich, Rady, Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w jednym z języków wymienionych w artykule 314 tego Traktatu oraz otrzymać odpowiedź w tym samym języku.

KLAUZULA 14: Dostęp do dokumentów

Wszyscy obywatele Unii, a także osoby fizyczne lub prawne zamieszkałe lub posiadające statutową siedzibę w Kraju Członkowskim mają prawo dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady oraz Komisji z zastrzeżeniem zasad oraz warunków określanych zgodnie z artykułem 255 ustęp 2 i 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

TYTUŁ IV. - CELE I DZIAŁANIA UNII

I. - W ramach Wspólnoty Europejskiej

KLAUZULA 15: Cele Wspólnoty Europejskiej

Zadaniem Wspólnoty Europejskiej jest, poprzez ustanowienie wspólnego rynku, unii gospodarczej i walutowej oraz wdrażanie wspólnych polityk oraz działań określonych w klauzulach 18 i 19, popieranie w obrębie Wspólnoty, harmonijnego, zrównoważonego oraz trwałego rozwoju działań gospodarczych, wysokiego poziomu zatrudnienia i ochrony socjalnej, równości między mężczyznami i kobietami, stałego wzrostu nie generującego inflacji, wysokiego stopnia konkurencyjności i zbieżności wyników gospodarczych, wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, podwyższania poziomu i jakości życia, spójności gospodarczej i społecznej oraz solidarności między Krajami Członkowskimi.

KLAUZULA 16: Subsidiarność

Wspólnota Europejska działa w granicach kompetencji powierzonych jej Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz celów w nim wyznaczonych.

W dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Wspólnota Europejska podejmuje działania zgodnie z zasadą subsidiarności, tylko jeżeli oraz tylko w zakresie, w jakim cele proponowanych działań nie mogą być osiągnięte w wystarczającym stopniu przez Państwa Członkowskie, natomiast, ze względu na rozmiary i skutki proponowanych działań, mogą być lepiej osiągnięte na poziomie Wspólnoty Europejskiej.

KLAUZULA 17: Szczera współpraca

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki, ogólne bądź szczególne, w celu dopełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską lub działań instytucji Wspólnoty Europejskiej. Ułatwiają one wykonywanie zadań wspólnotowych.

Powstrzymują się one od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrozić realizacji celów Wspólnoty Europejskiej.

KLAUZULA 18: Działania Wspólnoty Europejskiej

1. Aby osiągnąć cele określone w klauzuli 15, zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz z harmonogramem w nim przewidzianym, działania Wspólnoty Europejskiej obejmują:

- a) zakaz wprowadzania opłat celnych i ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi przy przywozie i wywozie towarów, oraz wszelkich innych środków o skutku równoważnym;
- b) wspólną politykę handlową;
- c) rynek wewnętrzny charakteryzujący się zniesieniem wszelkich przeszkód w wolnym przepływie towarów, osób, usług i kapitału między Państwami Członkowskimi;
- d) środki odnoszące się do wjazdu i poruszania się osób zgodnie z klauzulą 31 oraz tytułem IV części trzeciej wspomnianego Traktatu;
- e) wspólną politykę w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa;
- f) wspólną politykę w dziedzinie transportu;
- g) system zapewniający równowagę w dziedzinie konkurencji na rynku wewnętrznym;
- h) zbliżenie prawodawstw Państw Członkowskich w stopniu koniecznym do funkcjonowania wspólnego rynku;
- i) wspieranie koordynacji między politykami zatrudnienia Państw Członkowskich w celu wzmocnienia ich skuteczności poprzez rozwój wspólnej strategii dla zatrudnienia;

- j) politykę w sferze społecznej obejmującą Europejski Fundusz Społeczny;
- k) wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej;
- l) politykę w dziedzinie środowiska naturalnego;
- m) wzmacnianie konkurencyjności przemysłu wspólnotowego;
- n) wspieranie badań i rozwoju technologicznego;
- o) zachęcanie do tworzenia i rozwijania sieci transeuropejskich;
- p) przyczynianie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia;
- q) przyczynianie się do osiągnięcia wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego oraz do rozwijania się kultur Państw Członkowskich;
- r) politykę w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju;
- s) stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich w celu zwiększenia wymiany handlowej oraz wspólnego wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego;
- t) przyczynianie się do wzmocnienia ochrony konsumenta;
- u) środki w dziedzinie energetyki, ochrony obywateli i turystyki;

We wszystkich działaniach określonych w niniejszej klauzuli, Wspólnota Europejska zmierza do zniesienia nierówności oraz do wspierania równości między kobietami i mężczyznami.

2. Określenie i wdrożenie polityk i działań wspólnotowych określonych w ustępie I musi zawierać konieczność ochrony środowiska, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

KLAUZULA 19: Unia Gospodarcza i Walutowa

1. Dla celów określonych w klauzuli 15, działania Państw Członkowskich oraz Wspólnoty Europejskiej zawierają, zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz z harmonogramem i procedurami w nim przewidzianymi, przyjęcie polityki gospodarczej, która opiera się na ścisłej koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, na rynku wewnętrznym i na określeniu wspólnych celów, oraz jest prowadzona zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji.

2. Zgodnie z powyższym, stosownie do postanowień wspomnianego Traktatu oraz do harmonogramu i procedur w nim przewidzianych, działania te zawierają nieodwołalne ustalanie kursu wymiany walut zmierzające do wprowadzenia jednolitej waluty, euro, oraz określenie i prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej oraz polityki kursowej, których podstawowym celem jest utrzymanie stabilności cen oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnych polityk gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej, zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji.

3. Powyższe działania Państw Członkowskich i Wspólnoty Europejskiej wymagają zgodności z następującymi ogólnymi zasadami: stabilnymi cenami, odpowiednim stanem finansów publicznych i polityki pieniężnej oraz zrównoważonym bilansem płatniczym.

KLAUZULA 20: Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym

Bez uszczerbku dla zasad udzielania pomocy państwowych określonych w artykule 73, 86 i 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz biorąc pod uwagę usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym z uwzględnieniem ich roli we wspieraniu spójności społecznej i terytorialnej, Wspólnota i Państwa Członkowskie, każdy zgodnie z własnymi kompetencjami oraz w zakresie ustanowionym przez wymieniony Traktat, dbają, aby usługi te opierały się na zasadach i warunkach, które pozwalają im wypełnić ich misję.

KLAUZULA 21: Rynek Wewnętrzny

1. Wspólnota przyjmuje środki w celu ustanowienia rynku wewnętrznego, zgodnie z niniejszą klauzulą oraz postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Rynek wewnętrzny obejmuje strefę bez granic wewnętrznych, w której zapewniony jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitałów zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

KLAUZULA 22: Swobodny przepływ towarów

1. Wspólnota Europejska opiera się na unii celnej, która obejmuje wszelką wymianę handlową towarów oraz wprowadza zakaz ceł przywozowych i wywozowych i innych opłat o skutku równoważnym między Państwami Członkowskimi, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z krajami trzecimi.

2. Zakazane są cła przywozowe i wywozowe oraz inne opłaty o skutku równoważnym między Państwami Członkowskimi. Zakaz ten dotyczy również ceł o charakterze fiskalnym.

3. Ograniczenia ilościowe przy przywozie i wywozie towarów, jak również wszystkie inne środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi.

4. Postanowienia określone w ustępach 2 i 3 oraz w artykułach 30 i 31 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do produktów pochodzących z Państw Członkowskich oraz do produktów z krajów trzecich pozostających w swobodnym obrocie w Państwach Członkowskich.

KLAUZULA 23: Swobodny przepływ osób

1. Zapewnia się swobodny przepływ pracowników w obrębie Wspólnoty Europejskiej.

Swoboda ta pociąga za sobą zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na narodowość między pracownikami Państw Członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia oraz innych warunków pracy.

2. Ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego z Państw Członkowskich na terytorium innego Państwa Członkowskiego jest zakazane. Zakaz ten obejmuje również

ograniczenia w zakładaniu przez obywateli danego Państwa Członkowskiego agencji, oddziałów lub filii ustanowionych na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

Swoboda przedsiębiorczości obejmuje również prawo do założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz do zakładania przedsiębiorstw, w szczególności spółek i przedsiębiorstw w rozumieniu artykułu 48 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, i zarządzania nimi, na warunkach określonych dla swoich obywateli przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, w którym takie przedsiębiorstwo działa, zgodnie z postanowieniami rozdziału dotyczącego kapitału i wymienionego Traktatu.

KLAUZULA 24: Swobodny przepływ usług

Ograniczenia w swobodzie świadczenia usług w obrębie Wspólnoty Europejskiej w stosunku do obywateli Państw Członkowskich zamieszkałych w jednym z państw Wspólnoty, innym niż Państwo odbiorcy świadczenia są zakazane.

KLAUZULA 25: Swobodny przepływ kapitału i płatności

Wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału i w płatnościach pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi i krajami trzecimi są zakazane.

KLAUZULA 26: Warunki i ograniczenia swobodnego przepływu

Powyższe postanowienia dotyczące swobodnego przepływu stosuje się w ramach postanowień określonych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską z zastrzeżeniem warunków i ograniczeń w nim ustalonych.

KLAUZULA 27: Wspólna polityka rolna

1. Cele wspólnej polityki rolnej obejmują:

- a) wzrost produktywności rolniczej przez wpieranie rozwoju technicznego oraz przez zapewnienie racjonalnego rozwoju produkcji rolniczej i optymalnego wykorzystania czynników produkcji, w szczególności pracy;
- b) dążenie do zapewnienia godziwego poziomu życia dla społeczności rolniczej, w szczególności poprzez podwyższenie indywidualnych dochodów osób pracujących w rolnictwie;
- c) stabilizację rynków;
- d) zapewnienie dostępności dostaw;
- e) zapewnienie przystępnych cen dostaw dla konsumentów.

2. Przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej oraz specjalnych metod jej wdrażania, należy wziąć pod uwagę:

- a) szczególny charakter działalności rolniczej, która wynika ze społecznej struktury rolnictwa oraz rozbieżności strukturalnych i przyrodniczych między różnymi regionami rolniczymi;
- b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;
- c) fakt, że rolnictwo Państw Członkowskich jest sektorem ściśle powiązaniem z całą gospodarką.

KLAUZULA 28: Transport

1. Cele Wspólnoty Europejskiej są realizowane przez Państwa Członkowskie w ramach wspólnej polityki transportowej.

2. W tym celu, z uwzględnieniem specyfiki sektora transportu, Rada, zgodnie z artykułem 71 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, ustanawia:

- a) wspólne zasady mające zastosowanie do transportu międzynarodowego z lub do terytorium jednego z Państw Członkowskich, lub tranzytu przez jedno lub więcej Państw Członkowskich;
- b) warunki regulujące dostęp przewoźników nie mających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu krajowego Państwa Członkowskiego;
- c) środki poprawiające bezpieczeństwo transportu;
- d) wszystkie inne stosowne przepisy.

KLAUZULA 29: Wspólne przepisy w dziedzinie konkurencji

Z uwagi na zapewnienie trwałości konkurencji na rynku wewnętrznym, wprowadza się wspólne zasady konkurencji mające zastosowanie w przedsiębiorstwach oraz dotyczące pomocy udzielanych przez państwa, zgodnie z artykułami 81-89 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

KLAUZULA 30: Wspólna polityka handlowa

1. Ustanawiając między sobą unię celną, Państwa Członkowskie dążą, we wspólnym interesie, do przyczynienia się do harmonijnego rozwoju światowego handlu, stopniowego zniesienia ograniczeń w międzynarodowej wymianie handlowej oraz do zmniejszania barier celnych.

Wspólna polityka handlowa Wspólnoty Europejskiej bierze pod uwagę korzystne skutki, jakie może mieć zniesienie ceł między Państwami Członkowskimi dla wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw w tych Państwach.

2. Wspólna polityka handlowa opiera się na jednolitych zasadach, zwłaszcza w odniesieniu do zmian w stawkach celnych, porozumień celnych i handlowych, osiągnięcia jednolitych środków liberalizacji, polityki eksportowej oraz środków ochrony wymiany handlowej podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów.

KLAUZULA 31: Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym przepływem osób

W celu stopniowego ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Rada przyjmuje:

- a) w okresie pięciu lat od chwili wejścia w życie Traktatu Amsterdamskiego, środki zmierzające do zapewnienia swobodnego przepływu osób zgodnie z klauzulą 21, wraz z dodatkowymi środkami bezpośrednio związanymi ze swobodnym przepływem osób z uwzględnieniem kontroli granic zewnętrznych, azylu i imigracji, zgodnie z postanowieniami artykułu 62 ustęp 2 i 3 oraz artykułu 63 ustęp 1 lit. a) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, oraz środków w celu zapobiegania i zwalczania przestępczości zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e) załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych;
- b) inne środki w zakresie azylu, imigracji oraz ochrony praw obywateli krajów trzecich, zgodnie z postanowieniami artykułu 63 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;
- c) środki w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych zgodnie z postanowieniami artykułu 65 wymienionego Traktatu;
- d) właściwe środki służące wspieraniu i umacnianiu współpracy administracyjnej, zgodnie z postanowieniami artykułu 66 wymienionego Traktatu;
- e) środki w zakresie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych zmierzające do wysokiego poziomu bezpieczeństwa poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości w Unii zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu oraz załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.

KLAUZULA 32: Polityka gospodarcza

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze mając na względzie przyczynianie się do realizacji celów Wspólnoty Europejskiej, jak to zostało określone w klauzuli 15, oraz w kontekście ogólnych założeń określonych w artykule 99 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Państwa Członkowskie i Wspólnota działają w oparciu o zasadę gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, oraz zgodnie z zasadami określonymi w klauzuli 19.

KLAUZULA 33: Polityka pieniężna

Podstawowym celem ESBC jest utrzymanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla celu utrzymania stabilności cen, ESBC wspiera ogólne polityki gospodarcze we Wspólnocie Europejskiej mając na względzie przyczynianie się do realizacji celów Wspólnoty, zgodnie z postanowieniami klauzuli 15. ESBC działa w oparciu o zasadę gospodarki rynkowej i

swobodnej konkurencji, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, oraz zgodnie z zasadami określonymi w klauzuli 19.

KLAUZULA 34: Zatrudnienie

Państwa Członkowskie oraz Wspólnota Europejska działają, zgodnie z postanowieniami tytułu VIII części trzeciej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w celu opracowania wspólnej strategii zatrudnienia, a zwłaszcza w celu wspierania wykwalifikowanej, wykształconej oraz wykazującej zdolności adaptacyjne siły roboczej, a także rynków pracy przystosowujących się do zmian gospodarczych, mając na względzie realizację celów określonych w klauzuli 3 i 15.

KLAUZULA 35: Polityka społeczna

Wspólnota Europejska i Państwa Członkowskie, mając na względzie podstawowe prawa socjalne ustanowione w Europejskiej Karcie Społecznej podpisanej w Turynie 18 października 1961 roku oraz w Wspólnotowej Karcie Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników z 1989 roku, mają na celu wspieranie zatrudnienia oraz poprawy warunków życia i pracy, tak aby utrzymanie poprawy wiązało się z umożliwieniem wyrównania wspomnianych warunków, a także odpowiedniej ochrony socjalnej, dialogu między kierownictwem i pracownikami, jak również rozwój zasobów ludzkich pozwalający na utrzymanie wysokiego poziomu zatrudnienia oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.

W tym celu Wspólnota Europejska i Państwa Członkowskie stosują środki, które uwzględniają różnorodność praktyk krajowych, zwłaszcza w dziedzinie stosunków umownych, jak również potrzebę utrzymania konkurencyjności gospodarki Wspólnoty Europejskiej.

Rozwój taki będzie wynikał nie tylko z działania wspólnego rynku sprzyjającego harmonizacji systemów społecznych, ale również z procedur określonych Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz ze zbliżenia przepisów wykonawczych, ustawowych i działań administracyjnych.

KLAUZULA 36: Edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież

1. Wspólnota Europejska przyczynia się do rozwoju poziomu edukacji przez wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeżeli to konieczne, przez wspieranie i uzupełnianie ich działań, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów nauczania oraz ich kulturową i językową różnorodność.

2. Wspólnota Europejska wdraża politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść oraz organizację kształcenia zawodowego.

KLAUZULA 37: Kultura

1. Wspólnota Europejska przyczynia się do rozwoju kultur Państw Członkowskich, szanując ich narodową i regionalną różnorodność, podkreślając jednocześnie znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego,

2. Wspólnota Europejska uwzględnia aspekty kulturowe w swoim działaniu w oparciu o inne postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwłaszcza w celu poszanowania i wspierania różnorodności jej kultur.

KLAUZULA 38: Środowisko naturalne

1. Polityka wspólnotowa w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w poszczególnych regionach Wspólnoty Europejskiej. Opiera się ona na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, priorytetowego usuwania szkody u źródła oraz na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

2. Polityka wspólnotowa w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;
- ochrony zdrowia ludzkiego;
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;
- wspierania środków na poziomie międzynarodowym, zmierzających do rozwiązania światowych lub regionalnych problemów dotyczących środowiska naturalnego.

KLAUZULA 39: Zdrowie publiczne

Przy określaniu i wdrażaniu polityk i działań Wspólnoty Europejskiej zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.

Działanie Wspólnoty, które uzupełnia polityki krajowe, jest ukierunkowane na poprawę zdrowia publicznego, zapobieganie chorobom i dolegliwościom oraz usuwanie źródeł zagrożenia dla życia ludzkiego. Takie działanie obejmuje zwalczanie największych epidemii poprzez wspieranie badań nad ich przyczynami, sposobami ich przenoszenia oraz zapobiegania im, jak również informację i profilaktykę.

Wspólnota Europejska uzupełnia działanie Państw Członkowskich na rzecz ograniczenia utraty zdrowia w wyniku narkomanii, łącznie z informacją i profilaktyką.

KLAUZULA 40: Ochrona konsumentów

W celu wspierania interesów konsumentów oraz zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Wspólnota Europejska przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów oraz popiera ich prawo do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

Wymogi ochrony konsumentów są uwzględniane przy określaniu oraz wdrażaniu innych polityk i działań Wspólnoty Europejskiej.

KLAUZULA 41: Sieci transeuropejskie

Aby wspomóc w osiągnięciu celów określonych w klauzulach 21 i 43 ustęp 1 oraz aby umożliwić obywatelom Unii, podmiotom gospodarczym oraz społecznościom regionalnym i lokalnym pełne korzystanie z ustanowienia obszaru bez wewnętrznych granic, Wspólnota Europejska przyczynia się do powołania i rozwoju sieci transeuropejskich w dziedzinie infrastruktury transportu, telekomunikacji i energetyki.

KLAUZULA 42: Przemysł

1. Wspólnota Europejska i Państwa Członkowskie zapewniają warunki niezbędne dla konkurencyjności przemysłu wspólnotowego.

W tym celu, zgodnie z systemem otwartych i konkurencyjnych rynków, ich działanie zmierza do:

- przyspieszenia dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych;
- wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w obrębie Wspólnoty, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw;
- wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami;
- sprzyjania lepszemu wykorzystywaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego.

2. Wspólnota Europejska przyczynia się do realizacji celów określonych w ustępie 1 przez polityki i działania, które prowadzi zgodnie z innymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, stosownie do artykułu 157 ustęp 3 tego Traktatu.

Tytuł XVI trzeciej części wymienionego Traktatu nie stanowi podstawy do wprowadzenia przez Wspólnotę Europejską, jakichkolwiek środków, które mogłyby prowadzić do wypaczenia konkurencji.

KLAUZULA 43: Spójność gospodarcza i społeczna

1. W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Wspólnoty Europejskiej, rozwija ona i prowadzi działania służące umocnieniu spójności gospodarczej i społecznej.

Wspólnota Europejska dąży w szczególności do zmniejszenia różnic w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów lub wysp znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, w tym obszarów wiejskich.

2. Państwa Członkowskie prowadzą i koordynują ich polityki gospodarcze, tak aby osiągnąć również cele określone w ustępie 1 niniejszej klauzuli. Przy formułowaniu oraz wdrażaniu polityk i działań, a także budowaniu rynku wewnętrznego uwzględnia się cele określone w ustępie 1 niniejszej klauzuli oraz przyczynia się do ich realizacji. Wspólnota Europejska wspiera również realizację tych celów poprzez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych – Sekcja Orientacji; Europejski Fundusz Społeczny; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego), Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych istniejących instrumentów finansowych.

KLAUZULA 44: Badania i rozwój technologiczny

Wspólnota Europejska przyjmuje za cel wzmocnienie naukowych i technologicznych podstaw przemysłu wspólnotowego oraz wspieranie zwiększenia jego konkurencyjności na szczeblu międzynarodowym, przy jednoczesnym wspieraniu wszelkich działań badawczych uznanych za niezbędne na mocy innych rozdziałów Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

W tym celu, Wspólnota Europejska wspiera, w obrębie Wspólnoty, przedsiębiorstwa, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa, ośrodki badawcze oraz uniwersytety w ich działaniach badawczych i rozwoju technologicznym wysokiej jakości; powinna ona wspierać ich wysiłki w zakresie wzajemnej współpracy, w szczególności zmierzające do umożliwienia przedsiębiorstwom pełnego wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego, zwłaszcza poprzez otwarcie krajowych rynków zamówień publicznych, określenie wspólnych norm i usuwanie przeszkód prawnych i fiskalnych tej współpracy.

KLAUZULA 45: Współpraca na rzecz rozwoju

1. Polityka Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, uzupełniająca polityki prowadzone przez Państwa Członkowskie, sprzyja:

- zrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu i społecznemu krajów rozwijających się, a w szczególności tym spośród nich, które znajdują się w najbardziej niekorzystnej sytuacji;
- harmonijnemu i stopniowemu włączaniu się krajów rozwijających się do gospodarki światowej;
- walce z ubóstwem w krajach rozwijających się.

Polityka Wspólnoty w tej dziedzinie wspiera ogólny cel rozwoju i wzmocnienia demokracji oraz zasady państwa prawnego, a także poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.

2. Wspólnota Europejska uwzględnia cele określone w niniejszej klauzuli przy realizacji polityk, które mogłyby dotyczyć krajów rozwijających się.

II. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

KLAUZULA 46: Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

Unia określa i wdraża wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa obejmującą wszystkie dziedziny polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, której celami są:

- ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezawisłości oraz integralności Unii zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych;
- wzmocnienie bezpieczeństwa Unii we wszelkich formach;
- zachowanie pokoju oraz wzmocnienie bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, jak również z zasadami Końcowego Aktu z Helsinek i celami Karty Paryskiej, w tym dotyczącymi granic zewnętrznych;

- wspieranie współpracy międzynarodowej;
- rozwój i konsolidacja demokracji i państwa prawnego oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

KLAUZULA 47: Wspólna polityka obrony

1. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa obejmuje wszystkie zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa Unii, w tym stopniowe określanie ram wspólnej polityki obrony, zgodnie z drugim akapitem, która może prowadzić do wspólnej obrony, jeżeli Rada Europejska tak zadecyduje. W takim przypadku, zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie takiej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.

Unia Zachodnioeuropejska (UZE) stanowi integralną część rozwoju Unii, zapewniając Unii dostęp do zdolności operacyjnej, zwłaszcza w kontekście ustępu 2. Wspiera ona Unię w określaniu aspektów obronnych wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu. W związku z tym, Unia wspiera ściślejszą współpracę instytucjonalną z UZE z zamiarem możliwości integracji UZE z Unią, jeżeli Rada tak postanowi. W takim przypadku zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie takiej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.

Zgodnie z niniejszą klauzulą, Polityka Unii nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki obrony i bezpieczeństwa niektórych Państw Członkowskich, szanuje wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania niektórych Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna polityka obrony jest realizowana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony.

Stopniowe określanie wspólnej polityki obrony będzie wspierane, o ile Państwa Członkowskie uznają to za stosowne, przez wzajemną współpracę w dziedzinie uzbrojenia.

2. Kwestie określone w niniejszej klauzuli obejmują misje humanitarne i ratunkowe, misje pokojowe oraz misje zbrojne w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych, w tym przywrócenia pokoju.

3. Unia będzie zwracać się do UZE w celu przygotowania i wykonywania decyzji i działań Unii związanych z obroną, zgodnie z artykułem 17 załączonego Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa.

4. Postanowienia niniejszej klauzuli nie stanowią przeszkody do rozwijania ściślejszej współpracy między dwoma lub wieloma Państwami Członkowskimi na poziomie stosunków dwustronnych, w ramach UZE lub Paktu Północnoatlantyckiego, o ile współpraca ta nie jest sprzeczna ze współpracą przewidzianą w niniejszym Traktacie i załączonym Specjalnym Protokole o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa lub jej nie utrudnia.

KLAUZULA 48: Lojalność i solidarność

Państwa Członkowskie powinny aktywnie i otwarcie wspierać zewnętrzną politykę bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i obopólnej solidarności.

Państwa Członkowskie działają wspólnie w celu wzmocnienia i rozwijania politycznej solidarności między nimi. Powstrzymują się one od wszelkich działań, które są sprzeczne z interesem Unii lub mogłyby osłabić skuteczność jej spójnej pozycji w stosunkach międzynarodowych.

Rada zapewnia stosowanie tych zasad.

III. W ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

KLAUZULA 49: Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych

1. Bez uszczerbku dla kompetencji Wspólnoty Europejskiej, celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez rozwój wspólnego działania Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz poprzez zapobieganie rasizmowi i ksenofobii oraz zwalczanie ich.

Cel ten osiąga się przez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, zwłaszcza terroryzmu, handlu ludźmi i przestępstw przeciwko dzieciom, nielegalnego handlu narkotykami i nielegalnego handlu bronią, korupcji oraz nadużyć finansowych, poprzez:

- ściślejszą współpracę policji, służb celnych oraz innych właściwych władz w Państwach Członkowskich, prowadzonej bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Policji (Europol), zgodnie z postanowieniami artykułów 30 i 32 załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych;

- ściślejszą współpracę organów sądowych i innych właściwych władz Państw Członkowskich zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. a) – d) oraz artykułu 32 wymienionego Protokołu;

- zbliżenie, jeżeli to konieczne, norm prawa karnego Państw Członkowskich, zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e) wymienionego Protokołu.

2. Rada, stanowiąc jednogłośnie z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego, oraz po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może zdecydować, że takie działanie w dziedzinach określonych w ustępie 1 podlega IV tytułowi części trzeciej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i jednocześnie ustalić właściwe warunki głosowania z tym związane. Zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie tej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.

TYTUŁ V. – POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

KLAUZULA 50: Jednolite ramy instytucjonalne Unii

Funkcjonowanie Unii zawiera się w jednolitych ramach instytucjonalnych, które zapewniają spójność i ciągłość podejmowanych działań z zamiarem osiągnięcia celów Unii, uwzględniając i rozbudowując dorobek wspólnotowy.

Unia zapewnia szczególną spójność jej wszystkich działań zewnętrznych w kontekście stosunków zewnętrznych, bezpieczeństwa, polityki gospodarczej i rozwoju. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie takiej spójności oraz współpracują ze sobą w tym celu. Zapewniają one realizację tych polityk, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

KLAUZULA 51: Rada Europejska

Rada Europejska nadaje Unii niezbędny bodziec do rozwoju oraz określa jej ogólne założenia polityczne.

Rada Europejska składa się z szefów państw lub rządów Państw Członkowskich oraz przewodniczącego Komisji. Wspomagają ich ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich oraz członkowie Komisji. Rada Europejska zbiera się co najmniej dwa razy do roku pod przewodnictwem szefa państwa lub rządu Państwa Członkowskiego, który piastuje urząd Przewodniczącego Rady.

Rada Europejska składa Parlamentowi Europejskiemu raport po każdym ze spotkań oraz pisemny raport roczny przedstawiający postępy osiągnięte przez Unię.

KLAUZULA 52: Instytucje

Zadania powierzone Unii wykonują następujące instytucje:

- PARLAMENT EUROPEJSKI
- RADA
- KOMISJA
- TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
- TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

2. W zadaniach powierzonych Wspólnocie Europejskiej, Radę i Komisję wspomagają Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów, pełniące funkcje doradcze.

KLAUZULA 53: Zasada przyznawania uprawnień

Parlament Europejski, Rada, Komisja, Trybunał Sprawiedliwości oraz Trybunał Obrachunkowy korzystają ze swoich uprawnień na warunkach i dla celów określonych w Traktatach.

KLAUZULA 54: Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny

Europejski System Banków Centralnych (zwany dalej „ESBC”) oraz Europejski Bank Centralny (zwany dalej „EBC”) działają w granicach uprawnień powierzonych im Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz załączonym Statutem ESBC i EBC (dalej zwanym „Statutem ESBC”).

KLAUZULA 55: Europejski Bank Inwestycyjny

Europejski Bank Inwestycyjny działa w granicach uprawnień powierzonych mu Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz załączonym Statutem.

I. Parlament Europejski

KLAUZULA 56: Skład

1. Parlament Europejski składa się z przedstawicieli narodów Państw zgromadzonych w Unii. Przedstawiciele wybierani są w powszechnych wyborach bezpośrednich na okres pięciu lat.
2. Parlament Europejski opracowuje projekt umożliwiający przeprowadzenie powszechnych wyborów bezpośrednich zgodnie z jednolitą formułą we wszystkich Państwach Członkowskich lub zgodnie z zasadami wspólnymi dla wszystkich Państw Członkowskich. Rada, stanowiąc jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego udzielonej większością głosów jego członków, ustanawia właściwe przepisy, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.
3. Liczba przedstawicieli wybranych w każdym Państwie Członkowskim musi zapewnić właściwe reprezentowanie narodów Państw zgromadzonych w Unii Europejskiej. Liczba członków Parlamentu Europejskiego nie przekracza siedmiuset.
4. Parlament Europejski wybiera spośród swoich członków Przewodniczącego i prezydium.

KLAUZULA 57: Funkcje

1. W zakresie określonym Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, Parlament Europejski uczestniczy w procesie prowadzącym do przyjęcia aktów wspólnotowych poprzez korzystanie ze swoich uprawnień w ramach procedur współdecydowania i współpracy określonych w artykułach 251 i 252 tego Traktatu, jak również poprzez udzielanie zgody lub wydawanie opinii doradczych.

Parlament Europejski może, stanowiąc większością głosów swoich członków, żądać od Komisji przedłożenia wszystkich właściwych propozycji, w kwestiach, w których jego zdaniem akt wspólnotowy jest niezbędny z celu zastosowania wymienionego Traktatu.

2. Przewodniczący Rady zasięga opinii Parlamentu Europejskiego w kwestii głównych aspektów oraz podstawowych decyzji dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zapewnia, że opinie Parlamentu Europejskiego są brane pod uwagę. Przewodniczący Rady i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o rozwoju polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii.

3. Rada zasięga opinii Parlamentu Europejskiego przed przyjęciem jakiegokolwiek środka odnoszącego się do artykułu 34 ustęp 2 lit. b), c) i d) załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Parlament Europejski

wyduje swoją opinię z terminie określonym przez Radę, który nie powinien być krótszy niż trzy miesiące. Jeżeli taka opinia nie zostanie wydana w terminie, Rada może działać sama.

Przewodniczący Komisji informuje regularnie Parlament Europejski o dyskusjach dotyczących dziedzin, które obejmują współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych.

KLAUZULA 58: Wotum nieufności

Jeżeli do Parlamentu Europejskiego wpłynie wniosek o wotum nieufności dla działań Wspólnoty Europejskiej wykonywanych przez Komisję, Parlament Europejski głosuje w sprawie tego wniosku najwcześniej trzy dni po jego złożeniu i wyłącznie w głosowaniu jawnym.

Jeżeli wniosek o wotum nieufności zostanie przyjęty większością dwóch trzecich głosów oddanych przez większość członków Parlamentu Europejskiego, członkowie Komisji kolektywnie rezygnują ze swoich funkcji. Rozwiązują oni nadal sprawy bieżące do czasu ich zastąpienia zgodnie z artykułem 214 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W takim przypadku mandat członków Komisji mianowanych na ich miejsca wygasa z dniem, w którym wygasłby mandat członków Komisji zobowiązanych do kolektywnej rezygnacji.

KLAUZULA 59: Głosowanie

Zważywszy, że Parlament Europejski, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień, jest zobowiązany stanowić przy absolutnej większości swoich członków, Parlament Europejski stanowi absolutną większością oddanych głosów.

II. – Rada

KLAUZULA 60: Skład i prezydium

Rada składa się z przedstawicieli szczebla ministerialnego każdego z Państw Członkowskich upoważnionych do zaciągania zobowiązań w imieniu rządu tego Państwa Członkowskiego.

Urząd Przewodniczącego piastuje kolejno przez sześć miesięcy każde Państwo Członkowskie reprezentowane w Radzie, według porządku ustalonego przez Radę stanowiącą jednogłośnie.

KLAUZULA 61: Funkcje

1. Aby zapewnić realizację celów określonych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, Rada:

- zapewnia koordynację ogólnych polityk gospodarczych Państw Członkowskich;
- ma prawo podejmowania decyzji;
- powierza Komisji, w aktach przez siebie przyjmowanych, uprawnienia do realizacji przepisów, które Rada ustanawia. Rada może narzucić pewne warunki stosowania tych uprawnień. Rada może również, w szczególnych przypadkach zastrzec sobie prawo do bezpośredniego stosowania uprawnień wykonawczych. Procedury w tym celu ustanowione,

muszą być zgodne w zasadami i regułami, które Rada, stanowiąc jednogłośnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu opinii Parlamentu Europejskiego, wcześniej ustanowi.

2. Odnośnie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada:

- podejmuje decyzje niezbędne do określenia i realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na podstawie ogólnych założeń ustalonych przez Radę Europejską,
- zaleca wspólne strategie Radzie Europejskiej oraz realizuje je, zwłaszcza przez przyjmowanie wspólnych działań i pozycji,
- przyjmuje wspólne zadania i pozycje, tak jak to zostało określone w artykułach 14 i 15 załączonego Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa,

Rada zapewnia jedność, spójność i skuteczność działania Unii.

3. Odnośnie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, Rada stosuje środki i wspiera współpracę przy użyciu właściwej procedury określonej w klauzuli 49 i załączonym Specjalnym Protokole o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, przyczyniając się do osiągnięcia celów Unii.

W szczególności, zgodnie z artykułem 34 wymienionego Specjalnego Protokołu, Rada:

- przyjmuje wspólne pozycje, decyzje ramowe i inne decyzje w celach zgodnych z celami klauzuli 49 ustęp 1, wykluczając jakiegokolwiek zbliżenie przepisów wykonawczych i ustawowych Państw Członkowskich,
- ustanawia konwencje.

Rada wspiera współpracę w obrębie Europolu, zgodnie z artykułem 30 wymienionego Specjalnego Protokołu.

Państwa Członkowskie należące do Rady informują się i zasięgają wzajemnej opinii w celu koordynacji ich działania.

4. Rada może zażądać od Komisji wykonania wszelkich analiz, które uzna za pożądane do realizacji wspólnych celów oraz przedłożenia jej wszelkich stosownych propozycji.

KLAUZULA 62: Reprezentowanie Unii

1. Przewodniczący reprezentuje Unię w sprawach związanych ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa.

2. Przewodniczący jest odpowiedzialny za wdrażanie decyzji podjętych w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa; z tego tytułu zasadniczo wyraża pozycję Unii w organizacjach i na konferencjach międzynarodowych.

3. Radę wspomaga sekretarz generalny Rady, który pełni funkcję Wysokiego Przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

4. Komisja uczestniczy w zadaniach określonych w ustępie 1 i 2. Jeżeli to konieczne, przewodniczącemu pomaga w jego zadaniach Państwo Członkowskie, które następnie obejmie przewodnictwo.

5. Rada może, kiedy uzna za konieczne, mianować specjalnego przedstawiciela posiadającego kompetencje związane ze szczególnymi rozwiązaniami politycznymi.

KLAUZULA 63: Głosowanie

1. W ramach Wspólnoty Europejskiej, Rada stanowi przy większości swoich członków, z zastrzeżeniem postanowienia, zgodnie z którym Rada jest zobowiązana stanowić większością kwalifikowaną lub jednogłośnie.

2. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych Rada stanowi jednogłośnie, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień.

3. Kiedy Rada jest zobowiązana stanowić większością kwalifikowaną, głosy jej członków są rozłożone zgodnie z postanowieniami artykułu 205 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

4. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwały, która wymaga jednomyślności.

III. Komisja

KLAUZULA 64: Skład

1. Komisja składa się z członków, którzy są wybierani ze względu na ich ogólne kwalifikacje, i których niezależność nie podlega wątpliwości.

Członkami Komisji mogą zostać wyłącznie obywatele Państw Członkowskich.

W skład Komisji musi wchodzić co najmniej jeden obywatel każdego Państwa Członkowskiego, a liczba członków posiadających obywatelstwo tego samego Państwa nie może przekroczyć dwóch.

2. Członkowie Komisji są w pełni niezależni w wykonywaniu ich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty Europejskiej.

W wykonywaniu tych obowiązków nie zwracają się oni o instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub jakiegokolwiek innego organu. Powstrzymują się oni od jakiegokolwiek działania niezgodnego z charakterem ich funkcji. Każde Państwo Członkowskie zobowiązuje się szanować tę zasadę i nie wywierać wpływu na członków Komisji przy wykonywaniu przez nich zadań.

KLAUZULA: 65 Mianowanie

1. Członkowie Komisji są mianowani na okres pięciu lat i podlegają, jeżeli zajdzie taka konieczność, wotum nieufności zgodnie w klauzulą 58.

Ich mandat jest odnawialny.

2. Rządy Państw Członkowskich nominują, za wspólnym porozumieniem, osobę, którą zamierzają mianować przewodniczącym Komisji; nominacja ta jest zatwierdzana przez Parlament Europejski.

Rządy Państw Członkowskich, za wspólnym porozumieniem z osobą nominowaną na przewodniczącego, nominują inne osoby, które zamierzają mianować członkami Komisji.

Nominowani w ten sposób przewodniczący oraz pozostali członkowie Komisji podlegają, jako kolegium, zatwierdzeniu przez Parlament Europejski. Po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, Przewodniczący oraz pozostali członkowie Komisji zostają mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich.

KLAUZULA 66: Prezydium

Komisja działa zgodnie z założeniami politycznymi przewodniczącego. Komisja może mianować jednego lub dwóch wiceprzewodniczących spośród swoich członków.

KLAUZULA 67: Funkcje

1. W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania i rozwoju wspólnego rynku, Komisja:

- czuwa nad stosowaniem postanowień Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz środków przyjętych przez instytucje na jego podstawie;
- formułuje zalecenia lub wydaje opinie w sprawach będących przedmiotem wymienionego Traktatu, o ile Traktat wyraźnie to przewiduje lub o ile Komisja uznaje to za niezbędne;
- posiada własne uprawnienia decyzyjne oraz uczestniczy w formułowaniu aktów Rady i Parlamentu Europejskiego na warunkach określonych wymienionym Traktatem;
- stosuje uprawnienia powierzone jej przez Radę w celu wykonania przepisów przez nią ustanowionych.

2. W przypadku gdy Rada, na mocy Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wydaje akt na wniosek Komisji, wymagana jest jednomyślność dla aktu zmieniającego propozycję Komisji, z zastrzeżeniem artykułu 251 ustępy 4 i 5 tego Traktatu.

Dopóki Rada nie podjęła działań, Komisja może zmienić swój projekt w każdej chwili w toku procedur prowadzących do przyjęcia aktu wspólnotowego.

3. Komisja jest w pełni wspomagana w pracy wykonywanej w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.

KLAUZULA 68: Głosowanie

Komisja stanowi przy większości liczby jej członków.

IV. – Trybunał Sprawiedliwości

KLAUZULA 69: Skład i mianowanie

1. Trybunał Sprawiedliwości składa się z sędziów i jest wspomagany przez rzeczników generalnych.

2. Sędziowie i rzecznicy generalni są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i posiadających kwalifikacje wymagane do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych w ich odpowiednich krajach, lub którzy są prawnikami o uznanych kwalifikacjach; są oni mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw członkowskich na okres sześciu lat.

3. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesa Trybunału Sprawiedliwości na okres trzech lat. Jego mandat jest odnawialny.

KLAUZULA 70: Funkcje

Sąd Pierwszej Instancji czuwa nad poszanowaniem prawa w wykładni i stosowaniu Traktatów, zgodnie z klauzulą 87.

KLAUZULA 71: Sąd Pierwszej Instancji

1. Przy Trybunale Sprawiedliwości tworzy się Sąd Pierwszej Instancji zobowiązany do sądenia w pierwszej instancji pewnych kategorii spraw i skarg określonych w artykule 225 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, z zastrzeżeniem prawa odwołania się do Trybunału Sprawiedliwości jedynie w kwestiach prawnych i na warunkach ustanowionych przez statut. Sąd Pierwszej Instancji nie jest właściwy do sądenia kwestii związanych z przepisami prawa pierwotnego na mocy artykułu 234 wymienionego Traktatu.

2. Członkowie Sądu Pierwszej Instancji są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności posiadających kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowisk sądowych; są oni mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich na okres sześciu lat. Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu członkowskiego. Ustupujący członkowie mogą być mianowani ponownie.

V. – Trybunał Obrachunkowy

KLAUZULA 72: Skład i mianowanie

1. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są wybierani spośród osób, które wchodziły lub wchodziły w skład organów kontroli zewnętrznej, lub które posiadają szczególne kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska. Ich niezależność powinna być niekwestionowana.
2. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są mianowani na okres sześciu lat przez Radę, stanowiącą jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

Członkowie Trybunału Obrachunkowego mogą być mianowani ponownie.

Wybierają oni spośród siebie prezesa Trybunału Obrachunkowego na okres sześciu lat. Prezes może być wybrany ponownie.

3. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są całkowicie niezależni w wykonywaniu swoich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty.

W wykonywaniu swoich obowiązków nie zwracają się oni po instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub innego organu. Powstrzymują się oni od wszelkich działań niezgodnych z charakterem ich obowiązków.

KLAUZULA 73: Funkcje

1. Trybunał Obrachunkowy sprawuje funkcję kontrolną.
2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Wspólnoty. Kontroluje również rachunki wszystkich dochodów i wydatków wszystkich organów powołanych przez Wspólnotę, w zakresie, w jakim akt założycielski nie wyklucza takiej kontroli.

Trybunał Obrachunkowy przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oświadczenie o wiarygodności rachunków oraz o legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw, które jest publikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

VI. – Komitety doradcze

KLAUZULA 74: Komitet Ekonomiczno-Społeczny

1. Komitet składa się z przedstawicieli różnych kategorii działalności gospodarczej i społecznej, zwłaszcza przedstawicieli producentów, rolników, przewoźników, pracowników, kupców, rzemieślników, wolnych zawodów oraz opinii publicznej.
2. Członkowie Komitetu Ekonomiczno-Społecznego są mianowani przez Radę stanowiącą jednogłośnie na okres czterech lat. Ich mandat jest odnawialny.

Członkowie Komitetu nie są wiązani żadnym mandatem imperatywnym. Są w pełni niezależni w wykonywaniu ich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty.

3. Rada i Komisja powinny zasięgać opinii Komitetu w zakresie przewidzianym Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską. Instytucje te zasięgają opinii Komitetu we wszystkich sprawach, w których uznają to za stosowne. Komitet może wydać opinię z własnej inicjatywy, w przypadkach, gdy uzna to za stosowne.

KLAUZULA 75: Komitet Regionów

1. Komitet Regionów składa się z przedstawicieli organów regionalnych i lokalnych.
2. Członkowie Komitetu oraz zastępcy członków w równej liczbie są wybierani na okres czterech lat przez Radę stanowiącą jednogłośnie na wniosek odpowiednich Państw Członkowskich. Ich mandat jest odnawialny. Nie mogą być oni równocześnie członkami Parlamentu Europejskiego.

Członkowie Komitetu nie są wiązani żadnym mandatem imperatywnym. Są w pełni niezależni w wykonywaniu swych funkcji, w ogólnym interesie Wspólnoty.

3. Rada i Komisja zasięgają opinii Komitetu Regionów w przypadkach przewidzianych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz we wszystkich innych przypadkach, zwłaszcza związanych ze współpracą przygraniczną, o ile jedna z tych dwóch instytucji uzna to za stosowne.

VII. – Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny

KLAUZULA 76: Postanowienia ogólne

ESBC składa się z EBC i z narodowych banków centralnych.

ESBC ma osobowość prawną.

ESBC jest kierowany przez organy decyzyjne EBC, którymi są Rada Naczelna i Zarząd.

KLAUZULA 77: Rada Naczelna i Zarząd

1. Rada Naczelna EBC składa się z członków Zarządu EBC oraz prezesów narodowych banków centralnych.

2. a) Zarząd składa się z prezesa, zastępcy prezesa oraz czterech pozostałych członków.

b) Prezes, zastępca prezesa oraz pozostali członkowie Zarządu są nominowani spośród osób o uznanym doświadczeniu zawodowym w dziedzinie finansów i bankowości za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich na szczeblu przywódców państw lub rządów, na polecenie Rady, która stanowi po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Rady Naczelnej EBC.

Są oni mianowani na okres ośmiu lat, a ich mandat nie jest odnawialny.

Członkami Zarządu mogą być wyłącznie obywatele Państw Członkowskich.

KLAUZULA 78: Niezależność

Przy stosowaniu uprawnień i wykonywaniu zadań i obowiązków przyznanych Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz Statutem ESBC, EBC, narodowe banki centralne ani członkowie organów decyzyjnych nie zwracają się po instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego organu Wspólnoty ani od żadnego rządu Państw Członkowskich lub innego organu.

Instytucje i organy Wspólnoty oraz rządy Państw Członkowskich zobowiązują się przestrzegać tej zasady, jak również nie wywierać wpływu na organy decyzyjne EBC lub narodowych banków centralnych przy wypełnianiu ich obowiązków.

KLAUZULA 79: Funkcje

1. Do podstawowych zadań ESBC należy:

- określanie i wdrażanie polityki pieniężnej Wspólnoty Europejskiej;
- przeprowadzanie operacji walutowych zgodnie z postanowieniami artykułu 111 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;
- utrzymywanie i zarządzanie oficjalnymi rezerwami walutowymi Państw Członkowskich;
- wspieranie należytego funkcjonowania systemów płatniczych.

Trzeci myślnik powyższego ustępu stosuje się bez uszczerbku dla utrzymywania bilansów walutowych kapitałów obrotowych i zarządzania nimi przez rządy Państw Członkowskich.

2. EBC ma wyłączne prawo do zezwalania na emisję banknotów we Wspólnocie Europejskiej. Banknoty takie mogą emitować EBC i narodowe banki centralne. Banknoty emitowane przez EBC i narodowe banki centralne są jedynym legalnym środkiem płatniczym we Wspólnocie Europejskiej.

Państwa Członkowskie mogą emitować monety, z zastrzeżeniem zgody EBC co do wielkości emisji.

VIII. – Europejski Bank Inwestycyjny

KLAUZULA 80: Postanowienia ogólne

Europejski Bank Inwestycyjny posiada osobowość prawną.

Członkami Europejskiego Banku Inwestycyjnego są Państwa Członkowskie.

KLAUZULA 81: Funkcje

1. Zadaniem Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest przyczynianie się, poprzez odwołanie się do rynku kapitałowego i zasobów własnych, do zrównoważonego i stałego

rozwoju wspólnego rynku w interesie Wspólnoty Europejskiej. W tym celu Bank, nie mając na celu zysku, udziela pożyczek i gwarancji, które sprzyjają finansowaniu projektów we wszystkich sektorach gospodarki, zgodnie z postanowieniami artykułu 267 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Wypełniając jego zadania, Bank ułatwia finansowanie programów inwestycyjnych w połączeniu z pomocą pochodzącą od funduszy strukturalnych oraz innych instrumentów finansowych Wspólnoty.

TYTUŁ VI. – POSTANOWIENIA FINANSOWE

KLAUZULA 82: Budżet

1. Wszystkie dochody i wydatki Wspólnoty Europejskiej, w tym dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego, powinny być włączone do preliminarza na każdy rok budżetowy i być wpisane do budżetu.

Wydatki administracyjne wynikłe dla instytucji w związku ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz współpracą policyjną i sądową w sprawach karnych obciążają budżet. Wydatki operacyjne wynikłe z wprowadzania w życie tych postanowień, mogą, na warunkach w nich określonych, obciążać budżet.

Budżet powinien być zrównoważony w odniesieniu do dochodów i przychodów.

2. Bez uszczerbku dla innych dochodów, budżet jest finansowany z zasobów własnych.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, uchwała przepisy dotyczące systemu zasobów własnych Wspólnoty Europejskiej, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 83: Dyscyplina budżetowa

W celu zapewnienia dyscypliny budżetowej, Komisja nie przedkłada projektu aktu wspólnotowego, nie zmienia swych projektów i nie przyjmuje środków wykonawczych, które mogą mieć odczuwalny wpływ na budżet, bez zagwarantowania, że taki projekt lub środek może być sfinansowany w granicach zasobów własnych Wspólnoty Europejskiej, wynikających z przepisów ustanowionych przez Radę na mocy klauzuli 82 ustęp 2.

KLAUZULA 84: Interesy finansowe Wspólnoty Europejskiej

1. Wspólnota Europejska i Państwa Członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Wspólnoty za pomocą środków podejmowanych zgodnie z artykułem 280 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, które mają działanie odstraszające i zapewniają skuteczną ochronę w Państwach Członkowskich.

2. Państwa Członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć naruszających interesy finansowe Wspólnoty Europejskiej, jakie podejmują do zwalczania nadużyć naruszających ich własne interesy finansowe.

3. Z zastrzeżeniem innych postanowień wymienionego Traktatu, Państwa Członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej przed nadużyciami finansowymi. W tym celu organizują, wspólnie z Komisją, ścisłą i regularną współpracę między właściwymi władzami.

TYTUŁ VII. – POSTANOWIENIA O ŚCIŚLEJSZEJ WSPÓLPRACY

KLAUZULA 85: Warunki ogólne

1. Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą ściślejszą współpracę, mogą korzystać z instytucji, procedur i mechanizmów ustanowionych Traktatami, pod warunkiem, że współpraca ta:

- a) zmierza do wspierania celów Unii oraz do ochrony jej interesów i służenia im;
- b) szanuje zasady tych Traktatów oraz jednolite ramy instytucjonalne Unii;
- c) jest zawierana tylko w ostateczności, kiedy cele wymienionych Traktatów nie mogą być osiągnięte przez zastosowanie odpowiednich procedur w nich ustalonych;
- d) obejmuje co najmniej większość Państw Członkowskich;
- e) nie narusza dorobku wspólnotowego oraz środków podjętych na mocy postanowień wymienionych Traktatów;
- f) nie narusza kompetencji, praw, obowiązków i interesów tych Państw Członkowskich, które w niej nie uczestniczą;
- g) jest otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich i pozwala im przyłączyć się do współpracy w każdej chwili, jeżeli zastosują się one do decyzji podstawowej oraz do decyzji już podjętych w jej ramach;
- h) spełnia specyficzne kryteria dodatkowe, określone w artykule 11 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 40 załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, w zależności od dziedziny, której dotyczy, i jest dopuszczona przez Radę zgodnie z procedurami przez nią ustanowionymi;

2. Państwa Członkowskie stosują, o ile to ich dotyczy, akty i decyzje przyjęte w celu wdrożenia współpracy, w której uczestniczą. Państwa Członkowskie nie uczestniczące w takiej współpracy, nie przeszkadzają w jej wdrażaniu Państwom Członkowskim uczestniczącym.

KLAUZULA 86: Wdrażane ściślejszej współpracy

1. W celu przyjęcia aktów i decyzji koniecznych do wdrożenia współpracy określonej w klauzuli 85, są stosowane odpowiednie postanowienia instytucjonalne ustanowione Traktatami. O ile jednak wszyscy członkowie Rady mogą uczestniczyć w obradach, jedynie ci, którzy reprezentują Państwa Członkowskie uczestniczące we współpracy, mogą uchylać decyzje. Większość kwalifikowana jest określona według tych samych proporcji rozkładu głosów określonych członków Rady, które są określone w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Jednomyslność jest osiągnięta jedynie głosami tych członków Rady.
2. Wydatki wynikające z wdrażania współpracy, poza kosztami administracyjnymi ponoszonymi przez instytucje, są pokrywane przez uczestniczące Państwa Członkowskie, o ile Rada, stanowiąc jednogłośnie, nie zadecyduje inaczej.
3. Rada i Komisja informują regularnie Parlament Europejski o rozwoju ściślejszej współpracy ustanowionej na podstawie tego tytułu.

TYTUŁ VIII. – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

KLAUZULA 87: Kompetencje Trybunału Sprawiedliwości

Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską dotyczące uprawnień Trybunału Sprawiedliwości oraz stosowania tych uprawnień mają zastosowanie do niniejszego Traktatu, bez uszczerbku dla poniższych ustępów.

Mają one zastosowanie do klauzuli 31 oraz tytułu IV części trzeciej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, do współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz do ściślejszej współpracy określonej w tytule VII niniejszego Traktatu, na warunkach ustanowionych Traktatami.

Nie mają one zastosowania do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Nie mają one zastosowania do Tytułu I niniejszego Traktatu, ani do klauzul 50, 51 oraz 91.

Mają one zastosowanie do klauzuli 4, odnośnie działań instytucji, w zakresie kompetencji Trybunału zgodnie z postanowieniami Traktatów.

KLAUZULA 88: Podstawowy Traktat i inne traktaty

1. Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz ich późniejsze modyfikacje zostają uchylone. Zostają one zastąpione przez Podstawowy Traktat, przez załączony Specjalny Protokół o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa oraz o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, oraz przez skonsolidowaną wersję Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską załączoną do Aktu Końcowego Traktatu Amsterdamskiego zmodyfikowaną zgodnie z poniższym ustępem.

Artykuły ... skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską załączonej o Aktu Końcowego Traktatu Amsterdamskiego zostają uchylone.

Wszystkie protokoły załączone do Traktatu o Unii Europejskiej zostają odąd załączone do Podstawowego Traktatu. Wszystkie protokoły załączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zostają odąd załączone do skonsolidowanej wersji tego Traktatu oraz do Podstawowego Traktatu.

Wszystkie protokoły, o których mowa w powyższym ustępie zostają umieszczone w załączniku do niniejszego Traktatu.

2. Wszystkie odniesienia do „traktatów” występujące w niniejszym Traktacie, są odniesieniami do Podstawowego Traktatu, skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz, jeżeli to stosowne, do Traktatów ustanawiających Wspólnotę Węgla i Stali oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.

Wszystkie odniesienia do całego „Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską” zawarte w niniejszym Traktacie, skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską lub jakichkolwiek innych instrumentach lub aktach, są również odniesieniami do klauzul ... Podstawowego Traktatu.

Wszystkie odniesienia do konkretnego tytułu, rozdziału, podrozdziału lub postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską występujące w jakimkolwiek innym instrumencie lub akcie są również odniesieniami do odpowiednich klauzul Podstawowego Traktatu wymienionych w powyższym ustępie.

KLAUZULA 89: Stowarzyszenie

Wspólnota Europejska może zawierać z jednym bądź wieloma państwami lub organizacjami międzynarodowymi porozumienia ustanawiające stowarzyszenie obejmujące wzajemne prawa i obowiązki, wspólne działanie oraz procedurę specjalną.

KLAUZULA 90: Przystąpienie do Unii

Każde państwo europejskie, które szanuje zasady określone w klauzuli 2 ustęp 1 może ubiegać się o członkostwo w Unii. W tym celu składa ono swój wniosek Radzie, która stanowi jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, który stanowi absolutną większością głosów jego członków.

Warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania do Traktatów stanowiących podstawę Unii są przedmiotem umowy pomiędzy Państwami Członkowskimi i Państwem ubiegającym się o członkostwo. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 91: Zawieszenie praw Państw Członkowskich

1. Rada zebrana w składzie szefów państw lub rządów, stanowiąc jednogłośnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić poważne i trwałe naruszenie przez Państwo Członkowskie zasad określonych w klauzuli 2 ustęp 1, po wezwaniu rządu tego Państwa do przedstawienia swoich uwag.

2. Po takim stwierdzeniu Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu dla tego Państwa Członkowskiego, z zastrzeżeniem artykułu 309 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego w Radzie. Rada uwzględni przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i skutków osób fizycznych i prawnych.

Zobowiązania ciążące na tym Państwie Członkowskim na mocy niniejszego Traktatu pozostają w każdym przypadku wiążące dla tego Państwa, z zastrzeżeniem artykułu 309 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może następnie zdecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 2, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

4. Dla celów niniejszej Klauzuli Rada stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody do podjęcia decyzji określonych w ustępie 1. Większość kwalifikowana jest określana według takiej samej proporcji rozkładu głosów określonych członków Rady, która jest ustanowiona w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia praw wyborczych na mocy ustępu 2.

5. Dla celów niniejszej klauzuli Parlament Europejski może stanowić większością dwóch trzecich głosów oddanych przez większość swoich członków.

KLAUZULA 92: Procedura zmieniająca

Rząd każdego Państwa członkowskiego lub Komisja może przedstawić Radzie propozycje zmiany Traktatów stanowiących podstawę Unii.

Jeżeli Rada, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i, jeżeli to stosowne, Komisji, opowie się za zwołaniem konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, konferencję taką zwołuje Przewodniczący Rady w celu ustalenia, za wspólną zgodą, zmian, które mają być dokonane w tych Traktatach. W przypadku instytucjonalnych zmian w dziedzinie pieniężnej Rada zasięga również opinii Europejskiego Banku Centralnego.

Zmiany wchodzi w życie po ratyfikowaniu ich przez wszystkie Państwa Członkowskie zgodnie w ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 93: Obowiązwanie

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

KLAUZULA 94: Ratyfikacja i wejście w życie

1. Niniejszy Traktat jest ratyfikowany przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi

2. Niniejszy Traktat wchodzi w życie ... pod warunkiem, że wszystkie dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu, lub, jeżeli to nie nastąpi, pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu dokumentów ratyfikacji przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie dopełni tej formalności.

KLAUZULA 95: Autentyczność

Niniejszy Traktat, sporządzony w jedynym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, duńskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, niderlandzkim, niemieckim, portugalskim, szwedzkim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, zostaje złożony do depozytu w archiwum rządu ..., który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.